

Vaše značka DD/SOC/0453/2020
Sp. zn. 15/2020/NZ/ŠJ
Č. j. KVOP-33618/2020
Datum 2. září 2020

Vážená paní
Mgr. Renáta Konečná
ředitelka
Dětský domov Kroměříž
U Sýpek 1306/3
767 01 Kroměříž

Vážená paní ředitelko,

děkuji Vám za vyjádření ke zprávě z návštěvy Dětského domova Kroměříž, která proběhla dne 22. května 2020. K některým Vámi uváděným poznatkům bych se nyní ráda vyjádřila.

Personální výpomoc dobrovolníků

Ve věci možného využití nabídky personální výpomoci dobrovolníků z řad vysokoškolských studentů jsem ve zprávě z návštěvy zařízení uvedla, že za současného dodržování hygienických opatření by zařízení mohlo takovou nabídku akceptovat. Ve svém vyjádření uvádíte, že jste tak neučinila s ohledem na doporučení vedoucího odboru školství, mládeže a sportu Zlínského kraje.

Toto tvrzení nerozporuji a přímo je uvádím v textu zprávy z návštěvy zařízení. Dotyčná pasáž zprávy není kritikou zařízení, **pouze jsem prezentovala svůj názor, který Vám může být při jednání se zřizovatelem nápomocný, pokud by se obdobná situace v budoucnu opakovala.**

Plošný zákaz návštěv a dovolenek

Ve zprávě z návštěvy zařízení jsem uvedla, že zařízení není za nouzového stavu oprávněno přistupovat k plošným zákazům návštěv a dovolenek. Ve svém vyjádření jste uvedla, že jste tyto zákazy přijala na základě velkého rizika zavlečení nákazy do zařízení. Současně jste uvedla, že děti nevykazovaly známky citového strádání a potřeba kontaktu s jejich blízkými byla sanována prostřednictvím dálkových forem komunikace (telefon, sociální sítě atp.).

Již ve zprávě z návštěvy zařízení jsem uvedla, že uznávám, že v souvislosti s epidemií onemocnění COVID-19 mohly panovat zcela legitimní obavy z rizika přenosu nákazy, jež následně mohly mít vliv na rozhodování o přijetí určitých opatření. Současně jsem však upozornila, že taková **opatření musí mít oporu v právních předpisech nebo rozhodnutích odpovědných orgánů a zásah do práv dotčených osob, která tato opatření přináší, musí být přiměřený k účelu, jaký mají opatření plnit.**

I nadále zastávám názor, že **plošné zákazy návštěv a dovolenek tyto podmínky nesplňují.** Zákon ředitelům školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nepřiznává

pravomoc plošně zakázat návštěvy dětí v zařízení¹ ani dovolenky². Dané oprávnění by muselo vyplývat z usnesení vlády³ nebo z rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví.⁴ Takové rozhodnutí však v tomto případě vydáno nebylo, a Vámi přijaté **zákazy návštěv a dovolenek tak neměly oporu v právních předpisech.**

Nezbytnost zachování možnosti osobních návštěv nezletilých i za dobu trvání epidemie onemocnění COVID-19 Ministerstvo zdravotnictví zohlednilo při přijímání mimořádných opatření, když ze zákazu návštěv zařízení sociálních služeb a zdravotnických zařízení explicitně stanovilo výjimku u návštěv nezletilých klientů a pacientů.⁵ Na tuto skutečnost poukazovalo i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“) ve svém doporučení ze dne 13. března 2020,⁶ kdy ředitelům školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy nedoporučilo zakazovat návštěvy dětí v zařízeních. V dalším metodickém doporučení ze dne 19. března 2020,⁷ které doplňovalo a aktualizovalo již vydané pokyny, MŠMT upozornilo, že školské zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy nemůže zabránit osobnímu kontaktu s blízkými osobami.

Výše uvedené ovšem neznamená, že nemůžete dostatečně chránit umístěné děti a personál zařízení před rizikem zavlečení nákazy do zařízení. Mám totiž za to, že **můžete minimalizovat bezpečnostní riziko i bez nutnosti plošných zákazů návštěv a dovolenek pouze za použití přiměřených preventivních opatření.**

Inspirací mohou být příklady dobré praxe, na které jsem narazila v jiných zařízeních při provádění systematických návštěv zaměřených na dopady epidemie onemocnění COVID-19. Některá zařízení ponechala rodinám umístěných dětí možnost

1 Oprávnění ředitele zakázat nebo přerušit návštěvu podle § 23 odst. 1 písm. e) zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu ústavní výchovy“), se vztahuje pouze ke konkrétní návštěvě, při které dochází k nevhodnému chování, jež nepříznivě působí na výchovu dětí.

2 Ředitel je oprávněn zakázat pobyt dítěte mimo zařízení, resp. zamítnout žádost o jeho povolení pouze v individuálních případech, o čemž musí v souladu s § 24 odst. 3 písm. e) zákona o výkonu ústavní výchovy vydat správní rozhodnutí, kde uvede důvody, které k zamítnutí vedly. Oprávnění ředitele zrušit pobyt dítěte mimo zařízení podle § 23 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy se vztahuje pouze na konkrétní případy, kdy se dítě nechová řádně nebo péče o něj není dostatečně zabezpečena nebo došlo-li ke změně důvodů, pro něž byl pobyt mimo zařízení původně povolen.

3 Vydaného vládou z pozice orgánu krizového řízení podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4 Podle § 78 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jsou orgánem ochrany veřejného zdraví Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra.

5 Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 9. 3. 2020, č. j. MZDR 10519/2020-1/MIN/KAN.

6 Doporučení pro školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči, č. j. MSMT-11933/2020-2, které bylo dne 13. 3. 2020 rozesláno ředitelům školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a zařízení preventivně výchovné péče.

7 Metodické doporučení MŠMT pro aktuální situace, č. j. MSMT-11933/2020-3, které bylo dne 19. 3. 2020 rozesláno ředitelům školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a zařízení preventivně výchovné péče.

návštěv. Oproti běžnému režimu bylo po návštěvách požadováno předchozí ohlášení a mohly probíhat pouze za současného použití ochranných pomůcek (roušek, gumových rukavic, desinfekce atd.). Návštěvy obvykle probíhaly ve venkovních prostorách v areálu zařízení či jeho bezprostřední blízkosti. V případě nepříznivého počasí byla návštěvám k dispozici návštěvní místnost, která byla pravidelně dezinfikována. Jiné zařízení hned v počátcích epidemie po dohodě s rodiči a příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí povolilo dětem, u kterých to bylo jen trochu možné, dlouhodobé dovolenky. Krátkodobé dovolenky pak byly po dobu nouzového stavu povolovány pouze v odůvodněných případech, přičemž následně spolu s rozvolňováním vládních opatření byly umožňovány i běžné víkendové pobyty mimo zařízení. Děti, které se z dlouhodobých dovolenek vracely předčasně, byly z preventivních důvodů umísťovány do stavebně oddělené rodinné skupiny, aby nepřicházely do kontaktu s dětmi, které v zařízení zůstaly. V této „karanténní“ rodinné skupině děti pobývaly 14 dnů a následně byly přesunuty do „běžných“ rodinných skupin.

Jsem toho názoru, že v individuálních případech, kdy s ohledem na konkrétní okolnosti existuje akutní riziko přenosu nákazy prostřednictvím osobní návštěvy nebo dovolenky, může zařízení po domluvě s dítětem a rodiči nahradit osobní kontakt nekontaktní formou komunikace.⁸ I zde by však zařízení mělo vycházet z rozhodnutí nebo doporučení orgánu ochrany veřejného zdraví, případně ošetřujícího lékaře.

Z výše uvedeného je patrné, že v praxi existují řešení, kterými lze vyvážit možná rizika a přínosy z osobního kontaktu umístěných dětí s jejich blízkými i v době epidemie onemocnění COVID-19. I nadále tak trvám na svých závěrech obsažených ve zprávě z návštěvy zařízení a **doporučuji, abyste při obdobných situacích v budoucnu nepřistupovala k plošnému zákazu návštěv a dovolenek.**

Vážená paní ředitelko, v ostatních bodech Vaše vyjádření považuji za dostatečné. **S odkazem na ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, tedy systematickou návštěvu ukončuji.**

Děkuji Vám za spolupráci.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

⁸ Metodické doporučení MŠMT pro aktuální situace, č. j. MSMT-11933/2020-3, které bylo dne 19. 3. 2020 rozesláno ředitelům školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a zařízení preventivně výchovné péče.